

operation mod bevæbnede grupper i Tjetjenien. Forsvarsministeren oplyste samtidig, at den planlagte troppereduktion i Tjetjenien var sat i bero indtil videre, og at det russiske militærs specialoperationer mod tjetjenske landsbyer er blevet genoptaget. Alt dette var jo til at forudse, da man gik i gang med aktionen, så de tjetjenske gidseltagere har været til stor skade for det tjetjenske folk.

Det kan derfor heller ikke forventes, at Moskva i den kommende tid vil lægge mindre vægt på den militære faktor, uanset præsident Putins erklæring i sin tale til den føderale forsamling i april i år om, at den militære fase i konflikten var afsluttet. Gidseltagerne har bedt om ikke at få den afsluttet.

De tjetjenske oprørere har på deres side demonstreret, at de fortsat er i stand til at påføre det russiske militær betydelige tab, bl.a. ved nedskydning af militære helikoptere. Der er også sket en optrapning af tjetjenske overgreb på tjetjenerne, som samarbejder med den russisk udpegede civiladministration i Tjetjenien.

Til forskel fra krigen i Tjetjenien fra 1994 til 1996 kæmpes der ikke længere blot om politiske og økonomiske målsætninger – ikke blot om national selvbestemmelse, men også om, hvordan den i givet fald skal være. Den nuværende konflikt er nemlig også religiøst motiveret med internationale forbindelser. De tjetjenske feltkommandanter, som i august 1999 rykkede ind i nabolandene Dagestan, havde til mål at skabe en totalitær islamisk stat i Nordkaukasus med talebanstaten i Afghanistan som forbillede. Der er en klar parallel til samtidige aktioner i Centralasien iværksat af ekstremistiske terrorgrupper, så siden 1999 er der altså kommet en ny dimension ind i konflikten, som ikke var der i uafhængighedskrigen i 1994-96. Det betyder også, at konflikten har fået tilført terroristiske, endda meget kraftige terroristiske elementer, som heller ikke fandtes på det tidspunkt. Vi så det i Dagestan, vi så det med gidseltagningen på hospitalet, og vi så det med gidseltagningen på teatret i Moskva.

Kl. 15.40

Men alligevel er det jo en optrapning, der ikke gavner nogen. Denne optrapning, som de tjetjenske gidseltagere har taget, er en forfærdelig boomerang i nakken på de tjetjenerne, der ønsker en politisk løsning. Og den russiske militærs optrapning, som er en forudsigelig konsekvens og formentlig også en søgt konsekvens, har jo så også den betydning, at den politiske

løsning, som fornuftige russere selvfølgelig går ind for, også er blevet vanskeligere at få igen. Så fredsparterne på begge sider har fået det vanskeligere.

Men det bestrides ikke fra russisk side, at en politisk løsning af Tjetjenienproblemet er nødvendig. Ifølge de officielle russiske retningslinjer for en sådan politisk løsning accepteres dog kun moskvagodkendte politiske rammer i overensstemmelse med den russiske forfatning. Fra russisk side anerkendes ingen reelle samtalepartnere blandt de bevæbnede tjetjenerne.

Den officielle holdning blev bekræftet i begyndelsen af november i år. Udgangspunktet for den politiske løsning er vedtagelsen af en tjetjensk forfatning og derefter gennemførelse af valg til præsident, parlament og lokale myndigheder i Tjetjenien.

En udpeget tjetjensk forfatningskommission fremsendte i begyndelsen af august et forfatningsudkast til det føderale justitsministeriums godkendelse. Ruslands udenrigsminister, Igor Ivanov, har over for mig udtalt, at forfatningsudkastet udarbejdes under medvirken af Europarådet, og det vil blive sendt ud til folkeafstemning.

Efter et møde den 10. november mellem præsident Putin og repræsentanter for den tjetjenske diaspora og moskvatro tjetjenske politikere har chefen for den tjetjenske republikadministration nævnt, at marts-april 2003 er et muligt tidspunkt for en afstemning om en ny forfatning.

De russiske myndigheders handlingsplan for genopbygning af den tjetjenske republik økonomi og sociale sektor i 2002 og følgende år er under udførelse. Fra statsbudgettet er afsat 4,5 mia. rubler i 2002 og 5,2 mia. rubler i 2003; det svarer til ca. 1,3 mia. kr.

Oliesektoren prioriteres højt med henblik på at bringe Tjetjeniens økonomi på fode igen, der arbejdes på at skaffe boliger og nye arbejdspladser og på at etablere institutioner inden for sundhed og uddannelse; landbruget er også under genetablering.

Det erkendes dog fra officiel side, at det går langsommere end forventet med økonomiens udvikling, og at der stadig er betydelig arbejdsløshed. Det erkendes også, at en af de vigtigste opgaver nu er at udarbejde en handlingsplan for økonomien, der udelukker misbrug.

Grå og sort økonomi er en selvstændig faktor i Tjetjenienkonflikten. Den vedrører såvel våben og olie som gidseltagning og egentlig terror. På både russisk og tjetjensk hold er der desværre